

6.

NIKT NIE JEST SAMOTNĄ WYSPĄ

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ♦ odkrywanie sensu życia ludzkiego.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ♦ wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: „samotność” i „osamotnienie”;
- ♦ potrafi wykazać wartość pewnej dozy samotności w życiu człowieka;
- ♦ uzasadnia prawdziwość stwierdzenia, że „człowiek jest istotą społeczną”.

Wartości

- ♦ ranga empatii w relacjach międzyludzkich;
- ♦ samotność jako wartość;
- ♦ życie dla innych jako podstawa sensu życia.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

W jednym ze swoich wierszy John Donne, angielski poeta napisał: „Żaden człowiek nie jest samoistną wyspą; każdy stanowi ułomek kontynentu, część lądu”. Natomiast w Liście do Rzymian czytamy: „Nikt z nas nie żyje dla siebie i nikt nie umiera dla siebie: jeżeli bowiem żyjemy, żyjemy dla Pana; jeżeli zaś umieramy, umieramy dla Pana. I w życiu więc i w śmierci należymy do Pana” (14, 7-8).

Nauczyciel określa pytania kluczowe tej lekcji?

1. Co to znaczy, że człowiek nie jest samotną wyspą, i co z tego wynika?
2. Jak rozumieć słowa św. Pawła, że nikt z nas nie żyje dla siebie?
3. Jaki sens ma taka perspektywa życia? A może nie ma sensu?

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z podręcznikiem. Nauczyciel prosi o przeczytanie z podręcznika dwóch wypowiedzi Nataszy Caban – polskiej żeglarki, która samotnie opłynęła

Ziemię – z ramki *Listy i opinie*, s. 37. W oparciu o tekst nauczyciel podejmuje rozmowę z uczniami na temat samotności i osamotnienia człowieka. Pomocą mogą być pytania:

1. W czym wyrażała się samotność Nataszy i jak żeglarka ją przeżywała?
2. Dlaczego Natasza nie czuła się osamotniona?
3. Jakie mogą być przyczyny osamotnienia?

Uczniowie mogą przypomnieć sobie kogoś osamotnionego i zastanowić się nad przyczynami jego osamotnienia).

Podsumowanie: samotność jest czymś innym niż osamotnienie. Natasza była samotna, ale nie osamotniona. Wielu ludzi, o których wspominali uczniowie, żyje w rodzinach, przebywa w różnych grupach, ale czują się osamotnieni, bo nie doświadczają zainteresowania i życzliwości ze strony innych. Samotność jest czasami bardzo potrzebna, wręcz pożądana, ale osamotnienie jest niechciane i zawsze przykre. Aby człowiek mógł się dobrze rozwijać i cieszyć życiem, potrzebuje życzliwych kontaktów z innymi ludźmi.

Metoda – praca w grupach. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i prosi, aby uczniowie porozmawiali między sobą na temat tego, jak można pomóc ludziom, którzy czują się osamotnieni. Następnie jedna osoba z grupy relacjonuje wyniki wspólnej refleksji.

Podsumowanie: nauczyciel akcentuje potrzebę wrażliwego postrzegania człowieka i reagowania na jego potrzeby, zwłaszcza na potrzebę akceptacji i życzliwości – bo tak między innymi wyraża się miłość. Zwraca także uwagę na wielką radość, jakiej doświadczają ludzie, obdarowując innych jakimś dobrem – choćby uśmiechem.

Metoda – praca w grupach. Nauczyciel prosi o wykonanie jeszcze jednego zadania w tych samych grupach. Tym razem uczniowie mają zastanowić się, dlaczego człowiek potrzebuje trochę samotności w życiu i czemu ona ma służyć. Następnie jedna osoba z grupy relacjonuje wyniki wspólnej pracy.

Podsumowanie: nauczyciel akcentuje potrzebę pewnej dozy samotności w odosobnieniu, ciszy i milczeniu, aby można było poddawać własne życie refleksji oraz wprowadzać do swojego wnętrza porządek i harmonię. Zwraca uwagę, że cisza i milczenie są potrzebne na modlitwie, aby czerpać od Boga duchową energię nie do życia skoncentrowanego na sobie – bo to izoluje od innych – ale do życia „z drugimi i dla drugich” (św. Jan Paweł II). Taka postawa ma decydujące znaczenie dla kształtowania właściwych relacji międzyludzkich.

Zakończenie

Albert Einstein powiedział: „Tylko życie poświęcone innym warte jest przeżycia”. Taką drogę wskazał Jezus i sam nią szedł. Człowiek jest powołany do życia we wspólnocie i potrzebuje innych ludzi, aby rozwijać swoje człowieczeństwo.

Każdy może obdarzać drugiego jakimś dobrem i czerpać z tego wielką radość nadającą sens i wartość życiu. Na tej drodze są okresy przeżywania samotności, ale nigdy osamotnienia, bo Ten, który daje siłę do życia miłością, zapewnił: „Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20).

Notatka

Przepisać do zeszytu omawiany fragment Listu do Rzymian (14, 7-8).

Korelacja z edukacją szkolną

- ◆ język polski – analiza i interpretacja tekstów kultury, tworzenie wypowiedzi;
- ◆ wychowanie do życia w rodzinie – poczucie sensu życia, komunikacja, empatia.